

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Az elnöknek hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 Felvétel: arak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre
 1 fr 20 kr. — Helyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és
 egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kap-
 juk a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
 Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez
 (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
 Kiadó hivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyom-
 dájában, hová hirdetések s előfizetési pénzek küldendő.

Közgazdasági állapotaink.

I.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara beküldötte hozzánk az 1894. évről összeállított jelentését. Ez a nagy szakértelemmel és sok gondnal összeállított vastag kötet felöleli az Székelyföld összes közgazdasági viszonyait s gazdag anyagával egy rendkívül érdekes olvasmányt képez.

Ezen derék jelentést olvasva, lehetetlen a legnagyobb elismeréssel nem szólni a kamara ügybuzgóságáról, melylyel adatait beszerezte és ama ügyességéről, melylyel azokat feldolgozta, egy hü és könnyen áttekinthető képet nyújtván közgazdasági viszonyainkról? Ámde e-jes könyv szomorú dolgokat is beszél s mindenek között a legmegdöbbentőbbek a székely kivándorlásra vonatkozó statisztikai adatok. E kérdésről a jelentés így ír.

A székelység tömeges kivándorlásának éppen a múlt évben egy újabb elszomorító példájával találkozunk. A megelőző évek számadatai székely kivándorlás fokozatos csökkenését mutatván, joggal remélni lehetett, hogy — habár lassan is, — ezen országos érdekű társadalmi baj el fog mulni, a midőn szomorúan kell meggyőződünk az ellenkezőkről, mert az Oláhországba való kivándorlás az előbbi évek átlagának majdnem a kétszeresére emelkedett, miként arról tanuságot tesznek a kamara kerületét ké-

pező székelyföldnek keleti határszélén fekvő öt vámhivataltól nyert s a székely népforgalmat feltüntető következő adatok:

	kilépett	belépett	(-) kevesebb (+) több jött vissza.
Bodzán	3,857	3,831	(-) 26
Csikgyimesen	4,054	3,880	(-) 174
Ó-Sánczon	1,093	1,079	(-) 14
Sósmezőn	21,794	17,201	(-) 4593
Tölgyesen	4,668	4,149	(-) 519
Össz. 1894.	35,466	30,140	(-) 5,326
" 1893.	20,489	17,904	(-) 2,580
" 1892.	24,081	21,289	(-) 2,801
" 1891.	24,317	21,331	(-) 2,986

Valóban megdöbbentők ezen adatok annyival inkább, mert a székely kivándorlás a megelőző években, ha nem is a kívánt arányban, de mégis fokozatosan csökkent, míg az 1894. évi kivándorlás 110%-al nagyobb az 1893-ik évinél.

Ha meggondoljuk, hogy az utóbbi négy év alatt 13693 székely hagyta el hazáját csupán a kamara kerületének kilépő állomásain át, be kell látnunk azt, hogy itt gyökeres intézkedésekre és orvoslásra van szükség, és hogy a székelyek és a székelyföld érdekében minden lehetőt meg kell tenni.

Az említett számban azonban nincsenek belefoglalva azok, a kik Predealonát vasuton távoztak és nagyrésztben vissza-

nem jöttek s a kiknek száma szintén nem csekély.

A székelyföld legszomorúbb közgazdasági viszonyairól tesznek ezen számok tanuságot, mindamellett, hogy a kormány-nak a székelység mostoha közgazdasági viszonyai fellendítésére irányuló számottevő több üdvös tevékenységéről adhatunk számot, de meg kell győződünk, hogy az eddigi jó akaratu intézkedések még mindig nem bizonyulnak elegendőnek arra, hogy ezek által a székelységgel szemben elkövetett előbbi mulasztások pótolva lennének és a székelység sanyaru közgazdasági bajai orvoslást nyerhetnének.

Épen ezért ezuttal sem mulaszthatja el a kamara hangoztatni, hogy az elsőrendű országos érdekeket képező székely kérdés megoldására rendkívüli és olyan nagyszabású intézkedések szükségesek, a melyek a nép legsalsóbb rétegéig lehatolni s azoknak sanyaru viszonyain javítani képesek és a melyek oly természetűek kell hogy legyenek, a melyek biztosítják a népnek az otthon való megélhetés föltételeit.

Meg van van adva a természettől az őserő és meg a népben a vele született hajlam és tehetség, a melylyel az otthonában rejlő kincseket kiaknázhathatna, ha azok hozzáférhetőké tétetnének.

Írányt jelölnek erre a székelyföld sajátlagos gazdasági és ipari viszonyai. Mezőgazdasága aránylag szűk keretekben mozog, a termelési viszonyok nehezek,

TÁRCZA.

Házasság és szövetkezés.

Franciaországban történt. A falu legszebb leányát szerette a legderekabb fiú. Megkérte és odaadták neki. Elkészült hamar minden: a lakodalom napján a rokonok és jó barátok örömmel gyűlnek össze, a menyasszony családjának takarékos hajlékában. De Franciaországban a házasságok már nem csupán az égen, nem csupán a pap, hanem a bíró előtt is köttenek. Az utolsó perczben kiderül, hogy baj van, mert az egyházi áldást az egyházi akadály miatt nem adhatja meg a pap. Ennek elhárítása végett a felsőbb egyházi hatósághoz kell folyamodni. A véglegény apja ellenszegül: minek a halasztás, minek a pénzt kidobni? Elég érvényes a polgári házasság is! A leánynak azonban az nem elég; nem akar asszony lenni az egyház ellenére.

— Jól van, — felel a leendő após — akkor fizessetek meg mindent és vége mindennek!

A leány szülői kétségbe vannak esve. Negyven, ötven forintról van szó, amit nem oly könnyű összekalapálni. Szalad a paphoz, aki egyszersmind a szövetkezetnek is elnöke. Ez persze nem tanácsolja neki, hogy ténitse el leányát szándékától. Igazgatósági ülést rögtönöznek s a parasztnak mihamar

kezében van a kívánt összeg. Alig, hogy visszaérkezik a lakodalmas házhoz, a véglegény atyja kihívólag kiáltja oda:

— Mi innen nem megyünk el előbb, míg a tartozás kifizetve nincsen!

Amaz pedig nyugodtan nyúl bele mellénye zsebébe s onnan kihuzza az 50 frtos bankót:

— Ime itt van!

A menykötés nem okozhat nagyobb meglepetést. „Hogyan, hát ennek az embernek annyi pénze van? Ezzel jó lesz csinálni bannit, ilyen házasságot kötni nem oly könnyű.”

A haragvó nász fölemelkedik és megszegyönlően kér boesánatot. A lakodalmat közös akarattal halasztják el. Az 50 frt pedig mihamar visszavándorol a szövetkezet kasszájába és nem is látszik meg rajta, hogy e rövid útjában egy szerető pár boldogságát állapította meg. Megőrizte a leány lelkiismeretét és ezáltal emelve értékét, új alapot adott jövő boldogságának.

Tudományos apróságok.

A legnagyobb villamos erejű hajó.

A legnagyobb villamos erőtel hajtott hajó, Astornak, a világírrre szert tett milliósosnak, „Pro-

gresso” nevű járműve. E hajó hossza 13.80 méter, a legnagyobb szélessége 2.25 méter. Két csavarral van ellátva, a melyeket két különálló villamgép hajt. Középgyorsasága óránként 10 tengeri mértföld, de rövid utmeneteket óránként 15 mérföldnyi sebességgel is megtesz. Természetes, hogy a sok villamos-ságból fényes világításra is jut.

Új fegyencz-gyarmat.

A franczia kormány nem használja többé Uj-Kaledóniát a fegyenczek gyarmatául, hanem Nyugat-Afrika partján Gabuan vidékén új fegyencz gyarmatot létesít. A változásnak különösen az ausztráliaiak örülnek, hova Uj-kaledóniából gyakran menekültek franczia elítelt gonosztevők s tovább folytatták régi mesterségüket.

A hatóság, mint házasság szerző.

Valószínűleg számos európai ország leányvilága irigykedve gondol Japánra, ha megtudja, hogy ott a nőknek nem szabad tetszés szerint hajadonoknak maradniok. Minthogy Japánban a földgömb más országaival ellentétben több a férfi, mint a nő szigoruan ügyelnek erre s még nemrég is rendelet adott ki a mikádó, hogy bizonyos kort elért nőknek a hatóság keressen férjét.

termés-fölöslege nincs és szükségletének fedezésére is a szakértelem hiánya s a nehézség gazdasági viszonyok folytán oly drágán termel, hogy kivált a jelen nyomott gabonaárak mellett a termelésben egyáltalán nincs haszon, sőt néha kárral jár.

A gazdasági szakértelem fejlesztése, a hitelviszonyok rendezése s a mezőgazdaságra kedvezővé tétele tehát mondhatni, a legelső feladatok egyike, mert ez képezvén egész közgazdaságunknak az alapját, nélkülül, miként arról a múlt év rossz gazdasági eredménye érzékeny tanúságot tett, az általános közgazdasági fejlődés útjára eljutni, viszonyaink között, nem lehet.

A mezői gazdaságnak belterjesen való kezelése, a kerti művelésnek és pedig úgy a zöldség-, mint a gyümölcstermelésnek stb. meghonosítása és általánossá tétele, ezer és ezer munkásnak nyújthatna foglalkozást és kenyeret, akik ezt most idegenben kénytelenek keresni.

Ép úgy figyelem volna fordítandó a székelyföld bérezeit borító rengeteg erdőségek okszerű kihasználására, illetőleg a kihasználásnak olyan berendezésére, hogy az évente letarolt nagy mennyiségű faanyag a helyett, hogy nyersen, vagy mint félgyártmány értékesítetik, ipari célokra teljesebb kidolgozást nyerne, a mi ismét sok munkás kezét volna képes lekötöni. Új bányák feltárása és a nép alsó osztályának foglalkozást adó gyárak, pl. dohánygyárak létesítése szintén hozzájárulna a baj orvoslásához.

Ugyanitt kell hangsúlyoznunk a háziipar fontosságát és gondos fejlesztésének szükségét mint a kivándorlás csökkentésének szintén egyik hatalmas eszközét. De mindezek mellett elsőrendű feladatot kell hogy képezzen a kis kézműiparnak tovább fejlesztése és versenyképessé tétele is, mert ha a kivándorlás megszüntetéséről, vagy legalább csökkentéséről van szó, tudnunk kell azt, hogy ennek a zömét a nép azon eleme teszi ki, a mely sem földbirtokkal nem bír, sem ipart nem űz és tisztán csak keze munkájával, legtöbbször mint napszámos keresi a kenyerét; egy jelentékeny részét pedig az itthon boldogulni nem tudó kis kézműiparosok képezik.

A kamara teljes reménnyel van az iránt, hogy a magas kormány jóakaratu üdvös tevékenysége az érdekelt társadalmi köröket is fokozottabb tette serkenti s az együtt-munkálkodást, a székely kérdés megoldásánál, a siker áldása fogja kísérni.

A társadalmi kérdés.

1895. december 9.

Az egész világot mozgató és nyugtalanító társadalmi kérdés a mi kapunkat is döngeti és nálunk is megoldást követel. Nem is szabad megoldatlanul hagyni, mert nem szabad megengedni, hogy a vagyonos és a vagyontalan osztály egymással szemben hadi lábon álljon. Igyekezni kell létesíteni azt, mit társadalmi békének szoktak nevezni. Ez a társadalmi béke lényegesen különbözik attól a békétől, melyet a pacifikáló hadseregek vagy rendőri intézkedések létesítenek. A társadalmi béke, melyre töre-

kedni kell, jelenti a polgárok egyetértését, jelenti, hogy a polgárok egymás közt békésen igyekezzenek elintézni ellentétes érdekeiket, az u. n. munkabéhárcot.

A társadalmi békének első és tulajdonképeni alapfeltétele, hogy a különböző érdek-osztályokhoz tartozók tiszteljék és becsüljék egymásban az embert. A munkaadó ne higgye, ne képzelje, hogy ő valami magasabb lény, kinek a munkás alárendeltje, hanem fel kell emelkednie arra az álláspontra, hogy a munkás vele egyenrangú és egyenjogú ember, és bánják azzal mint emberrel, mint vele szerződött féllel, kivel szemben megkövetelheti, hogy mindenben teljesítse szerződéses kötelezettségét, de a kivel szemben viszont mindenben teljesíteni is tartozik szerződéses kötelezettségét. A rossz mód, a munkaadók részéről való szerződészegések sok részben fokozzák és kiterjesztik a munkaadók és munkások közt levő érdek-ellentétet.

Üres szó marad azonban mindaddig az a kívánság, hogy a munkaadók és munkások, mint egyenrangú és egyenjogú szerződő felek álljanak egymással szemben, míg a munkások és munkaadók nem szervezkednek és a munkabér szerződéseket nem az egymással egyenrangú szakszervezetek, hanem az egyes munkaadók és munkások kötik meg és a szerződések teljesítésére nem a szakszervezetek, hanem az egyes munkaadók és munkások ügyelnek fel.

Igenis a társadalmi békének tulajdonképeni alapfeltétele, hogy a munkások és ezekkel szemben a munkaadók szervezkedjenek, de nem abból a célból, hogy egymással hadi lábon álljanak, mert ilyenmire csak az értelmetlenség vetemedik, hanem, hogy egymást közt az érdek-ellentéteket tisztos megalkuvás által kiegyenlítsék. Tisztes árakat kell tartanunk, melyet a mindenkor piaci viszonyok megengednek, mely a munkásnak biztosítja a tisztességes megélést és a munkadót sem teszi tönkre. Ez a nagyobb értelmiséget megkövetelő ár megállapítás nem annyira egyeseknek a feladata, hanem igenis erre leghivatottabbak a szakszervezetek s a szakszervezeteket vezető egyének.

Nagy hiba volt kezdetől fogva, hogy a munkások egyetemet nem engedélyezték, az engedélyezteteket betiltották. S hiba volt, hogy a műveltebb osztályok nem igyekeztek magoknak a munkásokra befolyást szerezni és egyes adott esetekben a munkások igazait megvédeni egyes kabzsi munkaadók vagy tisztjeik visszaélései ellen. Ha az értelmesebb és méltányosabban gondolkozó osztály magának meghallgatást biztosít a munkásoknál, eléri azt, hogy nem az izgató elemek kerülnek felül és állnak előre, hanem éppen a leghiggadtabb elemek, k k egyáltalán nem a harcot akarják, nem a felforgatást ezélezzák, hanem csak helyzetök javítására törekvenek, a mihez kétségtelen joguk van. Ily módon el lehet érni, hogy a munkások megszokják, hogy a munkaadókban ne kizsákmányolásra törekvő ellenséget, hanem csakis a saját érdekeiket óvó munkavédeket lássanak, kik nem a munkabérnek minden áron való csökkentésére, a munkásoknak minden áron való megrövidítésére törekvenek, hanem csakis azt a célt tartják szem előtt, hogy a versenyben megállhassanak s maguk el ne pusztuljanak.

Ha egyszer a munkásmozgalom helyes irányba tereltetett, ha a munkások megszokták az egyetértést, a közös célra való együtt működést: felébredt bennük az önszegély eszméje. Nem fognak megvalósíthatatlan ábrándokon rájogni, megvalósíthatatlan ábrándokba helyezni jövőjük boldogulásukat, hanem nyulni fognak a közel fekvőhöz, a megvalósíthatóhoz. Megragadják a szövetkezeti eszmét, mely ha nem is létesíti a millenniumot, minden esetben eszközli az egyeseknek haladását, jobblétét.

Ne akadályozzuk, sőt mozdítsuk elő a munkások szakszervezeteket. Viszont azonban terjesztjük a munkások között a szövetkezeti eszmét, ébresztjük fel az önszegély gondolatát. A szövetkezeti eszmét azonban nem csak terjesztetni, hanem megvalósítani is kell. Ez a magasabb és műveltebb osztályoknak feladata. Ha ezt a feladatukat teljesítik, az izgatók alul elvonják a talajtőlsegítik a társadalmi békét, a munkások osztályoknak fokozatos megnyugvását és megtették az első lépést a társadalmi kérdés megoldásához.

Sz—a.

A vámszövetség ügye.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámszövetség ügyének tárgyalására szakbizottságot hívott egybe, a mely ugyancsak az ő elnöklése alatt ezen fontos ügygel közelebbről (december 7-én) foglalkozott. Ennek érdekes lefolyásáról a következőkben számolunk.

Tauszik B. Hugó, a kamara érdemekben gazdag elnöke előadván, hogy az Ausztriával fennálló és 1897-ben lejárandó kereskedelmi és vámszövetség iránti tárgyalások a közeljövőben napirendre kerülnek, mire tekintettel a kereskedelmi miniszter ur ezen ügyben kikérte az összes kereskedelmi és iparkamarák és így a marosvásárhelyi kamara véleményét is; hogy ezen fontos ügyben a lehető legnagyobb körültekintéssel és a nyílt összes adatok felhasználásával legyen a kívánt vélemény megadható, fölkirotnak egyrészt írásban egy a kamara tagjai, mint a kerületében létező nagyobb cégek adakott véleményeiknek nyitvánítására; de más oldalról szükségesnek tartotta egy szakbizottság összehívását a végből, hogy ez a beérkezett írásbeli véleményeknek figyelembe vételével és felhasználásával terjeszzen a kamara teljes ülése elő véleményes javaslatot.

A jelen alkalomra összehívott bizottságnak szép számmal megjelent tagjait melegen üdvözlővén, az ülést megnyitja. Előadónak fölkéri Sz. Szakáts Péter kamarai titkárt és a jegyzőkönyv vezetésére László Gyula másodtitkárt.

Sz. Szakáts Péter előadó ezek után egyenként előterjeszti az eddig írásban beérkezett véleményeket, a melyek kevés kivétellel mind az önálló vámterület mellett foglalnak állást. Különösen kiemelő a Gáspár Gyula, Csiki F. Károly és ifj. Nagy Elek véleménye, a kik tapasztalatokon alapuló indokokkal támogatják az önálló vámterület létesítésének szükségét, mint a magyar ipar megmentésének és föllendítésének egyedül monó eszközét. Eckwert József szépen indokolt véleményében szintén az önálló vámterületet tartja a magyar ipar és kereskedelem szempontjából indokoltnak; de a mezőgazdaság érdekeire tekintettel még legalább rövidebb ideig a közös vámterületet tartja kívánatosnak, azonban Magyarország minden irányú érdekeinek teljes megvédése mellett. Ma több fontossággal bíró vélemény terjesztett elő ezeken kívül, ezeknek egyenként való felsorolását azonban a tér szűkére való tekintettel, mellőznünk kell.

Az írásos vélemények előterjesztése után az elnök fölkéri a bizottság tagjait, miszerint az ügyhez hozzászólni sziveskedjenek. Farkas Mendel elsőnek szólalt fel, aki a közös vámterület híve, mivel iparunk még nagyon fejletlen, nincsenek gyáraink és így az osztrák iparezikkekre rá vagyunk utalva: tehát kívánatosnak tartja, hogy először gyáraink legyenek, a melyek a szükséges iparezikkekkal az országot elláthassák.

Bürger Albert előtte szólóval ellentétes állásponton van. Ő az önálló vámterületnek a híve. Utal a jelenlegi viszony mellett a román buza versenyére, valamint a fogyasztási adókra és más nyomatókos indokokra, kiváltképen, hogy iparunk éppen az önálló vámterület védelme alatt lendülhet fel s a melyek mind az önálló vámterület létesítését indokolják.

Sztupiczky Béla szintén az önálló vámterület mellett nyilatkozik, indokolva, hogy Magyarországon a vasgyártás a jelenlegi nyomatózó viszonyok mellett, a minimumon is alul áll. A rengeteg mennyiségű vasszerszám és kisebb-nagyobb vaseszköz s ezek közt a milliókat tevő kaszák mind külföldről, legnagyobb részt pedig Ausztriából hozatnak be. Hasonlóképen a kések, fegyverek, készruháik, lámpások, stb. stb., a melyekkel a védtelenül álló magyar ipar a versenyt fölvenni nem képes.

Törpényi János utalva az osztrák ipar versenyére, mely a magyar ipar fejlődését gátolja és statisztikai számadatokkal megvilágítva, Magyarországnak a vámközből, való részesedésénél mutatózó hátrányok helyzetét is, az önálló vámterület mellett foglal állást.

Schwartz Zsigmond konstatálja, hogy az ország legtöbb testülete az önálló vámterület mellett van s ő is belátja, hogy az ipar fejlődésére ez volna a legfőbb biztosíték, mi részben utal Románia iparának a védvám melletti föllendülésére; de nem hagy-

hatja figyelmen kívül Magyarországnak azon érdekét, mely mezőgazdasági terményének Ausztriában való értékesítéséhez fűződik. S bárha ő is ohajtja az önálló vámterületet, de nem reméli, hogy a jelenlegi politikai viszonyok miatt az létrejöhetne; miért ezen eshetőségre való tekintettel is biztosítani kívánna a magyar érdekek védelmét. Nevezetesen ez esetre kívánatosnak tartja a fogyasztási adók rendezését az általános vámtarifa némely tételeinek módosítását, továbbá az utazó ügynökök káros versenyének oly módon való szabályozását, hogy azok csakis viszont eladókval köthessenek üzleteket.

Sz. Szakáts Péter előadó Magyarországnak 1894 évi áruforgalmából idézett statisztikai adatok világitja meg az osztrák iparnak hazánkat illető káros hatását s kifejezést adva annak a meggyőződésének, hogy épen a statisztikai adatok tanúsága szerint nem lehet attól tartani, hogy Ausztria, a külön vámterület mellett, a Magyar mezőgazdasági terményeket kiszoríthatná, mivel ezekre föltétlenül rá van utalva, sőt inkább épen az önálló vámterület biztosításának ezeknek is jobb értékesítését; ezért az önálló vámterületet tartja Magyarország jobb jövője biztosítékának és így annak megvalósítását melegen ohajtja, annyival inkább, mert a kamarának is kezdettől fogva ez volt az álláspontja. Még egy pár kevésbé jelentékeny felszólalás után Tauszik B. Hugó reásummálva a felszólalások lényegét, konstatálja, hogy a bizottság egy szívvvel, egy lélekkel az önálló vámterületet ohajtja; miért is e szerint lesz a megokolt javaslat elkészítve és a teljes ülés előterjesztve, kiemelésével annak, hogy ha azonban daczára a kamara és az érdekkörök egyhangú kívánatának, az intéző körök ezt kivinni nem tudnák és az önálló vámterület ez idő szerint még nem létesülhetne, kívánatosnak tartja a folirat záradékaiképpen nyomatékosan hangoztatni, hogy a vámszövetség a magyar érdekek megvédése mellett, legfőleg 5 évre újítottassék meg és itt megokolván emeltessék ki a fogyasztási adók új alapra fektetésének szükségessége: javasoltassék az általános vámtarifa egyes tételeinek kívánt módosítása, valamint hogy egyik államüzleti cégeinek utazó ügynökei a másik állam területén ne házalhassanak. A véleményes jelentés elkészítésére az elnök indítványt folytán Schwartz Zsigmond, Sz. Szakáts Péter előadó és László Gyula b. jegyzőtől álló bizottság küldetett ki.

Ezek után az elnök megköszönvén a megjelentek hazafias buzgalmit és a fontos ügy iránti meleg érdeklődésüket, az ülést bezárta, mire Gáspár Gyula a bizottság nevében elismerését és meleg köszönetét nyilvánítván Tauszik B. Hugó kamarai elnöknek, az ülés tapintatos vezetéséért; az elnök elteretése közben az érdekes ülés eloszlott.

A millenium.

Ezer év csak egy pillanat lehet a föld életében, vagy tán még esékélyebb idő a nagy világmindenség örökkévalóságában, de a nemzetek életében oly nagy szám, mely kevésnek adatott e földön.

Ezer éve annak, hogy a mi szép magyar hazánkat Árpád elfoglalta (895—896 Kr. u.) s a hol eddig annyi évezredek át a különféle szláv nép egységes nemzeté alakulni nem tudott, ott egy nemzetet, egy államot alapított.

Az emberiség eredése a multba veszt, a nemzetek keletkezése csak sejtéseken alapszik s így a bizonytalan nyomokon visszafelé csak a népvándorlásig mehetünk, a mikor még hét törzs voltunk, a kik a Prut, Szeret és Dueszter vidékén: az Etelközben Álmos fia, Árpád alatt egyesültek s később a besenyőktől szorongatva a mai Magyarországra nyomultak be, hol a különböző szláv törzseket legyőzve megvetették az egységes magyar államalapját, melynek ezer éves fennállását készülünk 1896-ban, nagyfényű megünnepeelni. Földöbön minden magyar ember szíve ezer éves dicső multunk ezen ünnepére, jól esik lelkünknek a tudat, hogy őseink vérről szerzett földje, apáink bőséi karjai megtartották nekünk századok viszontagságai sem törték meg az egységes erőt, mely minden nyomás után szebbé, fiatalabbá varázsolta Magyarországot. Hadverő vitézeinknek, szellemóriásainknak és nagyjainknak ezer éves dicsőségét örökítjük meg ezen ünnepel és emlékműveivel; hírül, tudtul adjuk a föld minden más nemzetének, hogy: „El magyar, áll Buda még.”

Irodalom.

„Eszmevilág” czimvel Székelyné Ince Sarolta vegyes tartalmu művet fog kiadni, mely Br. Bánffy Dezső, miniszterelnöknek lesz ajánlva. A miniszterelnök ez ajánlást a következő kegyes sorokkal fogadta: „Nagyságos Asszonyom! Hozzáim intézett becses levelét volt szerencsém venni és midőn jó anyámnak nagyságodhoz intézett levelét ide mellékeltem köszönettel visszaküldöm, egyszersmind szívesen tudatom, hogy részemről nem foroghat fenn észrevétel az ellen, ha közrebeosztani szándékolt szellemi termékeit nekem méltóztatik ajánlani. Fogadja kérem őszinte tisztelem nyilváníását, melyvel maradtam Budapesten, 1895 évi február hó 25-én, tisztelő híve Bánffy. Magyar királyi miniszterelnök (pecsét, signatura). A mű mintegy 18—20 ívre fog terjedni, melyre az előfizetési felhívás a napokban szét fog küldetni. Előfizetési ár 1 frt. Bolti ár 1 frt 20 kr. lesz. Tíz előfizető után tiszteletpéldány jár. A mű megjelenése május végére van tervezve.

A „Magyar nemzet története Szalay és Baróti e kiváló értékű munkájából most jelent meg a 22. füzet, melyben Nagy Lajos uralkodása van elbeszélve. A füzet műmelléklete remekül reprodukálja Benzúr Gyulának azt a Hunyadi László bucsuja ez. híres festményét, a mely a nemzeti muzeum kaptárának egyik legfőbb ékessége. A szövegbe nyomott illusztrációk is nagy számuak, és egytől-egyig igen érdekesek. Köztük van: Nagy Lajos király ezüst érme, Veleceze látképe. — Egy részlet Szt. Simon ereklyetartó koporsójáról. Johanna királyné síremléke Nagy Lajos király ezüst garasa. Nagy Lajos, ezüst denárja. — A máriacelli Mária kép. IV. Károly császár. A runkolstoini vár falfestménye. Erzsébet királyné. Nagy Lajos anyjának pecsétje. Nagy Lajos anyja és özimere. A kassai templom homlokzata. A kassai templom. Török Nagy Lajos király sírkövéről. A Szalay Baróti féle millenáris munkát a közönség oly rendkívül kedvezően fogadta, hogy valóban felesleges azt ujabbban is a legmelegebben ajánlanunk. Csak annyit, hogy az I. kötet remek díszkötésben már kapható és hogy uemsokára a II. kötet megjelenésével a munka fele teljesen készen lesz. A megrendelések a kiadó céghez intézendők. Wodianer F. és fiai dampel R. András ut 21.

Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharc története ezimű nagyszabásu munkából most jelent meg a 49. füzet, melyben Graetz György a Debreczenbe való menekülést írja rendkívül élénken. A füzet egykoru képei ezek: Részlet a moóri csatából. Menekülés Debreczenbe 1849 január elején. Kossuth Lajos hivatalos pecsétje. Kirohanás Komáromból, 1849. febr. 24. Petőfi nyugóhelye. Götz osztrák tábornok halála a váci csatában 1849. ápril 10-én. Részlet a temesvári csatából. Rómer Flóris. József-stadti magyar foglyok, Laky Döme, Illésy Sándor, Sállye Gábor, Keszi Hajdu Lajos.

Ujdonságok.

— Országos vásár. A városi hatóság közhirre teszi, hogy K.-Vásárhelyt a januári országos vásár 6-án, azaz vizkereszt napján fog megtartatni. A megelőző két nap baromvásár.

— Óra-mizéria. Kézdi-Vásárhelyt két toronyóra van s még sem tudjuk soha, hogy hányat ütött az óra. A ev. ref. torony órája, mely nagyságával s piezi fekvésénél fogva minden létező egyéb órák fölett tekintélyt gyakorol s azért az apróbb ketyegő járművek mindig önkéntes odaadásal igazodnak hozzá, — utóbbi időben rendkívül szélsőséges lett, úgy, hogy minden nap másképpen mutatja az időt, azaz hol késik, hol meg siet. És ez öreg hiba, mert némelykor roppant zavarokat idéz elő. A szerelmes, ha lekésik a találkáról, vagy haza megy és a férjet otthon találja, vagy a hivatalnok későn megy haza ebédre s a feleség mérgösen fogadja, vagy az ember, midőn esküvőjére indul, lekésik a vonatról, stb. mind olyan bajok, miket nehezen lehet kilábalni és mindennek az a szerencsétlen vén toronyóra az oka, mely körlehetlen önkényen mutatja az időt folyását majd a modern zónát, majd meg a régi zónátlan időjárást követvén. Igazán illendő és hasznos dolog lenne, ha a hatóság a vén féktelenkedőt korlátok közé szorítaná.

— Halálozás. Felesernátoni Rákosi János az 1848—49-iki szabadságharcos, f. hó 8-án 86 éves korában meghalt. Béke poraira!

— Tűz. Egy mást érik most tél idején a gyanus tüzesetek. Sajátságos, hogy a hordás és cséplőn idejében sikerült a tűz ellen védekezni s most tél idején kap lábra a gyújtogatás. Alesernátonban Vég F. birtokosra gyúlt meg ismeretlen módon s az épületen kívül gabona, takarmány, gazdasági eszközök és egy cséplőgép égett porrá, melyek értéke mintegy 6000 frtot tesz ki. Az elégett dolgok 3754 frtig biztosítva voltak. Ha a gyújtogatásról keringő hírek nem is felelnek meg a valóságnak, mindenesetre legalább is a kellő gondoskodás hiányára lehet következtetni, hogy a tűz kiütt. A lakosság teljes odaadó buzgóságának sikerült nagyobb károsodásnak elejét venni.

— A kézdívásárhelyi kaszinó-egylet estélye. A mi asztmatikus kaszinónk, mely csak egy-egy sikerültebb hangverseny és táncmulatság után juthat szabadabb lélegzethez, ismét életjelt akar adni magáról. Tudvalevőleg e hó 27-én tartja hangversenyyel összekötött táncestélyét, mely az előkészületekkel itélve, az eddigi hírneves estélyeknél is fényesebbnek ígérkezik. A jó siker részben biztosítja azt is, hogy a takarékpénztár udvarias igazgatósága e észlelre szíveskedett átengedni ujonnan épült díszes szállodájának pazar fényű berendezett dísztermét melléktermeivel együtt, hol igazán kényelmesen helyezkedhetik el bár mekkora báli közönség. A nagyszabásu és finom izléssel összeállított műsort a napokban szétküldendő meghívók közölni fogják, melyre vonatkozólag örömmel jelenthetjük, hogy az olvasó egyletnak legizmosabb tehetségeket sikerült a közreműködéshez megnyerni. Biztos értesüléseink szerint ugy S.-Szentgyörgyről, mint az egész vidékről az intelligens osztály nagy része készülődik a valóban fényesnek ígérkező estélyre. Az estély egyik nevezetese pontja lesz az ez alkalomra irt polka-mazur, melyet Pénzes Imre ur a kaszinónak ajánlott s melyet az uri zenekar fog előadni.

Turóczi István könyvkötő és könyvtáros

176 1—

Dobál Lajos ur dohány-trafikja közvetlen szomszédságában.

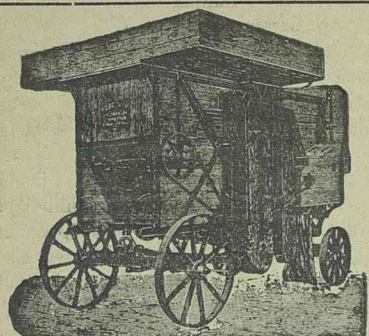
Tisztelettel ajánlom a n. é. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe jól berendezett és a kíváncsihoz képest folyton újított **könyvköteszetemet**, melybe ujabbban is egy főzögepet hoztattam, s így azon helyzetben vagyok, hogy mindenféle könyvkötői munkákat elvállalhatok és azokat gyorsan, tartósan s jutányosan elkészíthetem.

Különösen bátor vagyok felhívni a helybeli tek. ügyészség, adóhivatal, szolgabíró, városi tanács, pénzügyi, tanodák, könyvtárak, olvasó egyletek, magánhivatalok, vidéki körjegyzői hivatalok és előjáróságok becses figyelmét arra, hogy a helybeli tek. m. kir. törvényszékekkel és a hozzátartozó négy járásbíróssággal szerződést kötöttem könyvkötői munkákra, mint legjutányosabb ajánlattevő. Ennélfogva a szerződésbe foglalt kedvezményes árakban ugyanazzal a felelősséggel, a fenti hivatalok és előjáróságok részére is könyvkötői munkákat szintén elvállalok.

Továbbá bátor vagyok felhívni a n. é. közönség figyelmét arra is, hogy nálam folytonosan raktáron vannak ifjúsági, ima és más jó könyvek, albumok, emlékkönyvek, a melyek igen alkalmasok újví és karácsonyi ajándéknak.

Továbbá iskolai könyvek s többféle naptárak is kaphatók.

Vidéki nagyobb megrendeléseket bérmentve és gyorsan szállítok.

ROBEY & COMP. GÉPGYÁROSOK

BUDAPEST, IX. kerület, Rákos-utca 5-9 szám.

AJÁNLJÁK:

„RECORD” nevű

új szabadalmazott és jelesnek bizonyult egyesített löhere-, luczerna- és más eféle
157 2-10 hüvelyeseket cseplő-, fejtő és tisztító-gépüket.

Árjegyzékek és költségvetések kívánatra ingyen és bérmentve.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki nagyrődemű közönség szíves figyelmébe ajánlani a k.-vásárhelyi piacon Szabó Mózes ur házában már 11 év óta fennálló, gazdagon felszerelt üveg-, porcellán-, petroleum-lámpa-, fűszer- és gyermekjáték-üzletemet, melyben karácsonyi és újévajándékoknak igen alkalmas, felnőttekre is meglepő

DISZMŰÁRUK

állnak rendelkezésre, melyeket jó forrásból szereztünk be, nagy választékban tartok raktáron, minőlfogva nagyon olcsó áron adhatom t. vevőimnek.

Különösen figyelmébe ajánlom a mélyen tisztelt szülőknek s mindazoknak, kik gyermekeiknek meglepetést ohajtanak szerezni, dus választékú

GYERMEKJÁTÉKSZER-ÁRUMAT

melyek a legesinosabbak és meglepetésekre kiválóan alkalmasok, s igen olcsó árak mellett beszerezhetők.

Bátor vagyok még figyelmébe ajánlani szintén igen nagy választékú konyhaedényeimet és porcellán-áruimat, melyek tekintetében üzletemben a legelőnyösebben beszerezheti szükségleteit.

Fenti árucikkeimet kitűnő forrásból nagy mennyiségben szereztünk be, azon helyzetben vagyok, hogy úgy olcsóság, mint minőség tekintetében a helybeli és nagyobb városok piaçaival szemben is kiállok a versenyre.

Mint eddig, úgy ezután is legfőbb törekvésem leendő a nagyrődemű közönség igényeinek megfelelni, s bizalmát jövőre is fenntartani, miért is szíves pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Jancsó Gyula,

kereskedő.

167 4-

Hirdetmény.

Közhirre tetetik, mikép Csomortán község vadászterülete 1896. évi január hó 6-án d. e. 9 órakor a község házában nyílt árverésen azon időtől kezdve 6 egymásután következő évekre haszonbérbe fog adni. Kikáltsági ár 3 ft.

A feltételek a község előljárásiágánál megtekinthetők. Csomortán, 1895. december 11.

Barabás Lőrincz,
kijegyző.

179 1-2

A Richter-féle Horgony-Köépitőszekrények

mint azelőtt pártatlanok a maguk nemében; három éven felüli gyermekek számára 2 lekedveltebb karácsonyi ajándék. Olcsók, mivel sok éven át elartanak és mindig kiegészíthetők és nagyobbíthatók. A ki ezen, a maga nemében pártatlan játékok és foglalkoztatásért meg nem ismeri, az rendelje meg az alant jegyzett cégtől az új, gazdagon illusztrált árjegyzéket, mely bérmentve szétküldetik. Bevásárlás alkalmával határozottan: Richter-féle Horgony-Köépitőszekrény kérendő és minden egyes szekrény „Horgony” gyárjegy nélkül, mint nem valódi, keményen visszatartandó; a ki ezt elmulasztja, könnyen kaphat kevesebb értékű utánpótlást. Megjegyzendő, hogy csak a valódi Horgony-Köépitőszekrények tervszerűleg kiegészíthetők és hogy elnézésből bevásárlott utánpótlást mint kiegészítés teljesen értéktelen volna. Azért csak a híres valódi szekrények elfogadandók, a melyek 40 kr., 75 kr., 90 kr. egészen 6 ft-ig és magasabb áron

a finomabb játékszerüzletekben készletben vannak.

Új: Richter-féle Türelmi játékok ú. m.: Ne oly hevesen, Columbus tojása, Villámhárító, Gondúró, Fejtőró stb. Egy játék ára 35 kr. — Csak a „Horgony”-ellátott játék valódi!

RICHTER F. A. D. és társa.

165 cent. magyar csász. és kir. szabadalm. köépitőszekrénygyár.

Iroda és raktár: 1. Nibelunggasse 4, BECS, gyár: XIII. Ring Rudolstadt (Thür.), Oten, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

Tisztelettel értesitem a nagyrődemű közönséget, hogy üzletembe ép most érkezett Csehország-ból egy újabb szállítmány finom **porcellán áruk**ból, u. m. asztali-, kávé-, moka-, teás és mosdó-servisek, 20 frtól egész 80 frtig, valamint üveg-neműek, finom metszett tükrök, likőrservisek billet- és virág-vázák esemegetányérok, mindenféle konyhai eszközök, ércz és pléh email edények, gyorsfőzők, amerikai husvágó-gépek ugyszintén fonal- és fűszeráruim, melyeket készpénzzel a legjobb forrásokból szereztünk be, a legjutányosabban adhatom.

K.-Vásárhelyt, 1895. decz. hó.

teljes tisztelettel

3-3

BALOGH GYULA.

Hatolykán 1 bolthelyiség, korcsma, konyha, kugli, mészárszék, istálló, szin, kut, udvar és kerttel együtt szabad kézből örök áron

179 1-

ELADÓ,

vagy haszonbérbe kiadó. Kinél? Megmondja a kiadóhivatal.

Értesítés.

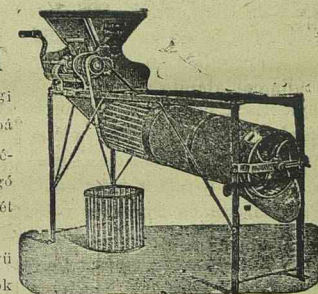
Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy itt K.-Vásárhelyen Tóth István ur házában

GÉPMŰHELYT

nyitottam, melyben mindennemű gazdasági gépek, kúszóvaltyuk, tűzfűcskendők, továbbá szőzgyári-, fűrészgári-, malom-gőzcseplőgép-pek és egyáltalában minden a gépszakba vágó munkák kijavításait, újonnan való elkészítését vagy átalakítását elvállalom.

Egy- két- és hárombarázdás könnyű járatu aczélekék készletben mindig kaphatók nálam, azokat felelősséggel adom el, úgy, hogyha azok jól nem működnének visszavétnének.

Varrógépeket jól és olcsón kijavítom, ugyszintén ezeknek bármely részlete nálam mindig kapható.

A fennebb említett minden munkálatok kivételére ajánlom magam és maradok

kiváló tisztelettel

SZOMBATH SAMU.

169 2-3.